

Hermanas van Deikas

TAVO KELYJE NEREGYS

TURINYS

[PRATARMĖ](#)
[PEREINANT GATVE](#)
[KAIP NAUDOTIS TRANSPORTU](#)
[KAIP LYDĖTI NEREGI](#)
[ŠALIGATVIAI IR LAIPTAI](#)
[ANGELAS SARGAS](#)
[KAIP PARODYTI KRĖSLĄ](#)
[KUR TAS „ten“?](#)
[KUR MANO APSIAUSTAS](#)
[JOKIŲ TABU](#)
[JOKIŲ ŽAIDIMŲ IR MĮSLIŲ](#)
[AKLIEJI NĖRA PAVOJINGI](#)
[IŠĖJIMAS](#)
[KADA IR KAIP PASAKOTI](#)
[KAIP PADĖTI APSIPIRKTI](#)
[TUALETAS](#)
[GARSINIS SKAITYMAS](#)
[TVARKA IR PUNKTUALUMAS](#)
[VIETOJ PABAIGOS](#)

PRATARMĖ

Sakysite, kad jūsų šeimoje ir tarp draugų nėra nematančių ar blogai matančių. Nėra? Tai puiku. Ir vis dėlto permeskite akimis šią knygelę: ką gali žinoti, gal po metų ar net rytoj jūs pamatysite tokį vyrą ar moterį su baltąja lazdele gatvėje, stotyje, žmonių minioje, restorane. Gal jūs panorėsite padėti, bet nedirsite. Jūs paprasčiausiai nežinosite, kaip tai padaryti. O gal pulsitate jam padėti visa pametęs, bet ta pagalba bus tokia negrabi, kad užuot maloniai patarnavęs, jūs galite neregį ar silpnaregį net įskaudinti.

Todėl man ir kilo mintis parašyti šį mažą vadovą, kuris nieku gyvu nėra nei viską apimantis, nei viską žinantis. Tai tik keli patarimai, skubantiems į pagalbą tiems, kuriems tos pagalbos taip reikia...

Jaunas dailininkas Miše van Den Brekas (Miche van Den Broeck) šią knygelę iliustravo nepagailėjęs nei fantazijos, nei humoro, nei talento.

Kur kas maloniau siūlyti savo pagalbą negu jos laukti. Kita vertus, maloniai ir reikiamą minutę suteikta paslauga praturtina abi puses. Ir jeigu prie šito prisidės ši maža knygelė, tikslas bus pasiektas.

Hermanas van Deikas

PEREINANT GATVĘ

Prieš padėdamas neregiiui visada paklauskite jo paties, ar jam reikalinga pagalba. Taip parodysite savo pagarbą jo laisvei. Beje, ši taisyklė turi ir savo praktišką pusę. Kad būtų aiškiau, štai jums pavyzdys. Kai laikiu ant šaligatvio tramvajaus ar autobuso, dažnai būnu sugriebiamas už rankos ir, net neišgirdęs „paslaugaus“ nepažįstamojo balso, tempiamas į kitą gatvės pusę. Jeigu besispyriodamas dar mėginu aiškinti, kad čia paprasčiausiai laikiu tramvajaus ir kitoje gatvės pusėje neturiu ką veikti, atsitinka, kad mano geradaris taip pasimeta, jog pramurmėjęs kažką panašaus į atsiprašymą, palieka vidury gatvės. Ir man nieko kito nelieka, kaip tik koku nors būdu gyvam ir sveikam parsigauti atgal. Taigi pirmiausia neregio paklauskite: „Gal galėčiau jums padėti pereiti gatvę?“ Jei atsakymas bus teigiamas, pasiūlykite parankę ir pereikite gatvę kartu... Žengdamas nuo šaligatvio ar lipdamas ant jo, nepamirškite apie tai perspėti neregį.

KAIP NAUDOTIS TRANSPORTU

Beveik nebūna, kad kas nors akliesiems nepadētu įlipti į tramvajų, autobusą ar traukinį arba, atvirkščiai, išlipti. Jei, žinoma, tie matantys „aklieji“ jų grūstynėse neužstumdo; laimė, tai pasitaiko gana retai.

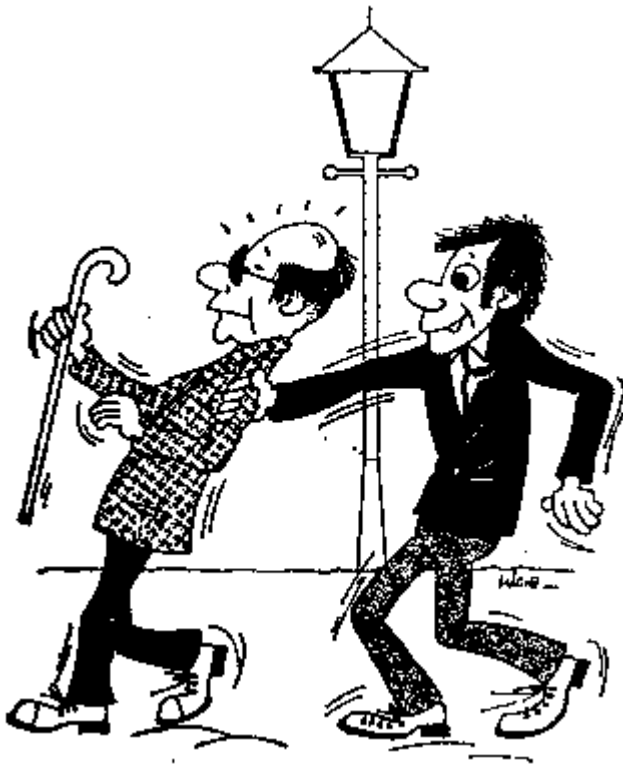

Tačiau pagalba dažnai būna tokia skubota ir ją teikia iškart tiek daug savanorių: užuot neregiiui leidę normaliai įlipti į mašiną, jį įkelia. O išlipant jau būna atvirkščiai: nematantis žmogus taip stipriai laikomas iš užpakalio ir iš priekio, kad jam vos pavyksta žengti žingsnelį.

Nepaisant pačių geriausių ketinimų, visa tai, patikėkite, daroma be reikalo! Jei neregys keliauja vienas, jis moka naudotis tramvajumi, traukiniu ar autobusu. Užtenka jį palydėti iki transporto priemonės durų ir parodyti rankeną, uždėjus ant jos neregio ranką. O kojas jis turi pats, taigi gali visai normaliai įlipti ir nereikia jo kaip kokio maišo įkelti.

Išlipdami iš troleibuso ar autobuso aklam ar silpnaregiui bendrakeleiviui parodykite rankeną ir leiskite veikti savarankiškai. O jei įlipate ar išlipate kartu, palydovas visada eina pirmas, parodo rankeną ar paduoda ranką. Jis dar gali pasakyti, kokie laipteliai – aukšti ar žemi. Palydėję regėjimo invalidą prie lengvosios mašinos, atidarykite mašinos dureles ir jo ranką uždėkite ant durų viršutinės briaunos. Kita ranka jis pajus, koks mašinos aukštis ir kur jam sėstis. Štai ir visa pagalba, kokios jam reikia.

KAIP LYDĖTI NEREGĮ

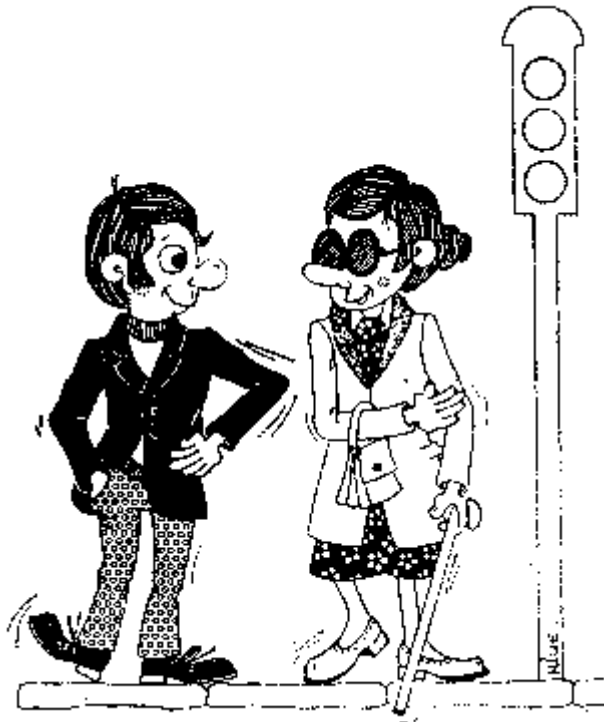
Pasitaiko, kad važiuodami su neregium vienu autobusu, kartu išlipate toje pačioje stotelėje. Arba sutinkate neregį, lėtai einantį gatve. Lėtai, nes greičiau eiti jam trukdo judėjimas, galybė kliūčių arba paprasčiausiai jis nepažįsta vietovės.

Niekada nedvejokite pasiūlyti savo pagalbos, tik, žinoma, jokia būdu nereikia jos kišti prievarta. Geriausia jo paklausti, pavyzdžiui: „Aš einu į stotį. Gal mums pakeliui?“ Jam apsidžiaugus pasiūlykite parankę ir toliau eikite drauge.

Jei jūsų malonus siūlymas bus atmestas, neįsižeiskite. Juk yra neregijų, kurie kiek įmanoma stengiasi būti nepriklausomi nuo reginčiųjų. Nežinau, ar jie teisūs, bet, šiaip ar taip, tai jų reikalas. O dažniausiai jūsų pagalba bus džiaugsmingai priimta. Nepamirškite pirmiausia pasiūlyti savo parankės. Ir niekada negriebkite pats aklojo už rankos ar parankės, ir nestumkit jo prieš save. Taip lydėti neregį sunku, o jis pats jausis labai nesaugiai. Jei neregys eis įsikibęs į jūsų parankę, nebus jokio reikalo sakyti: „O dabar pasukime į kairę ar dešinę“. Regėjimo invalidas jaus šį judesį ir automatiškai pasuks, kur reikia.

Einant pro duris ar siaurą praėjimą, palydovas visada turi būti pirmas. Jis aklojį stumtelėja ranka, kurios šis ir laikosi eidamas ne šalia, o bemaž užpakaly palydovo.

ŠALIGATVIAI IR LAIPTAI

Stojant ant šaligatvio ar nulipant nuo jo, užtenka pasakyti: „Lipkite“. Jei įpratę eiti kartu, kartais užtenka duoti sutartinį ženklą, pavyzdžiui, spustelėti alkūnę ar plaštaką. Kad neregys pajustų šaligatvio bordiūrą baltąja lazdele, visai nebūtina jį sustabdyti.

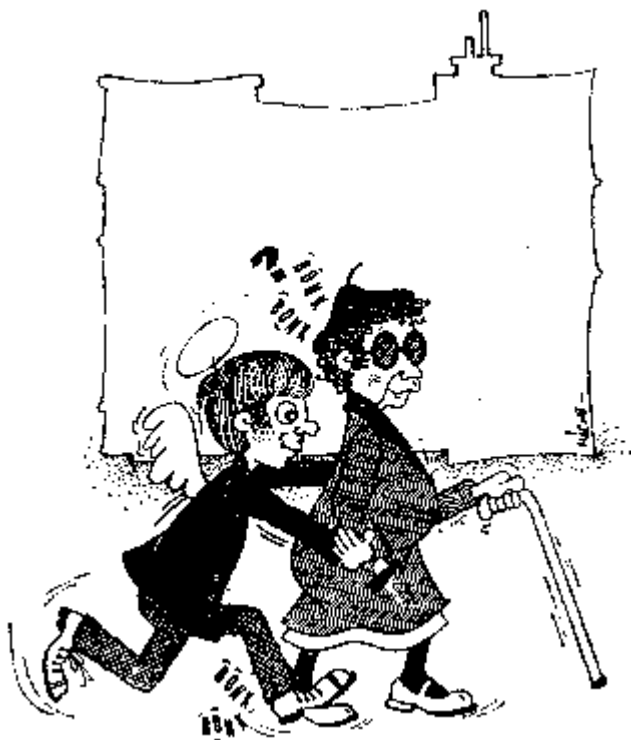
Jei kylate ar leidžiatės laiptais kartu su neregium, jam paprasčiausiai tarstelėkite: „Atsargiau, dabar lipame (ar leidžiamės) laiptais“. Ir ramiai lipate, pasiūlę parankę. Galite paklausti neregio, ar nenorėtų laikytis turėklų. Jei taip, uždėsite jo ranką ant turėklo.

Dėl visa ko perspėkite neregį, kai vieni laiptai baigiasi ir prasideda kiti. Jei nelydite jo, nusakykite, kokie laiptai ir kurioje pusėje turėklai.

Prieš lipant visai nebūtina suskaičiuoti pakopas ir aklajam pasakyti, kiek jų ten yra. Skubant beveik visada suklystama. Jei neregys vienas, jis pajus laiptų pabaigą baltąja lazdele. O jei lydite jį, neleiskite veltui laiko aritmetikos pratimams, tik pasakykite jam, kad jau artėjate prie paskutinės pakopos.

Jei galima rinktis paprastus laiptus ar eskalatorių, sprendžiamą balsą visada turi aklasis. Jei tektų rinktis eskalatorių, neregiumi reikia viską labai aiškiai nupasakoti.

ANGELAS SARGAS

Yra žmonių, kurie, perskaitę ar išgirdę apie invalidus ir jų savarankiškumą, taip pradeda gerbti tą jų savarankiškumą, kad net nebedrįsta jiems padėti. Netgi matydami neregį gatvėje, stotyje ar kitur, atsidūrusį keblioje situacijoje.

Tokie žmonės seka aklą kaip angelas sargas. Atseit, kad galėtų jį apsaugoti nuo atsitrenkimo į kokią nors kliūtį. Ką ir bekalbėti, ketinimai gražūs! Ypač žinant tų žmonių įsitikinimą, jog neregys jų nepastebės.

Daugeliu atvejų, ypač aklajam einant, visi jo pojūčiai ypač paaštrėja. Tokiu būdu kompensuojamas regos neturėjimas. Ir be jokios abejonės klausa čia vaidina svarbiausią vaidmenį.

Po kelių sekundžių aklasis susigaudo turįs „angelą sargą“. Užuoat sudaręs saugumo įspūdį toks „angelas sargas“ būdamas šalia, varžo ir kausto visus kitus neregio pojūčius. Jei šis nekaltas žaidimas truks kiek ilgiau, akląjį tokia „globa“ gali smarkiai sunervinti. Niekada nedvejokite paprastai ir maloniai pasiūlyti savo paslaugų ir jokių būdu nevaizduokite angelo sargo.

Nors jūsų ketinimai ir labai gražūs, jūs gi tampate įkyriu kipšiuku, nuo kurio norisi kuo greičiau pasprukti.

KAIP PARODYTI KRĖSLĄ

Labai plačiai paplitusi klaidinga mintis, jog pamačius neregį reikia kuo greičiau jį pasodinti. Gerai, jei taip atsitinka troleibuse, traukinyje ar autobuse, kadangi stabdymo ar netikėto smūgio metu regėjimo invalidui sunku iškart susigaudyti ir rasti atramos tašką. Savaime aišku, reikia pasodinti pagyvenusius neregius, kaip, beje, ir visus kitus nebe jaunus žmones.

Čia irgi laikykitės tos pačios taisyklės – leiskite neregiumi pačiam rinktis – sėstis ar ne. Primygtinai sodinti nereikia.

Tačiau kartais net paprasčiausias kėdės parodymas tampa sudėtinga operacija. Į šį „darbą“ įsijungia net keli žmonės. Aklasis sukiojamas, stumdomas, laikomas keleto rankų ir pagaliau prievarta pasodinamas.

O juk taip paprasta. Uždėkite neregio ranką ant atkaltės: „Štai kėdė, o čia atkaltė“. Ir žmogus tuoj pat susigaudys ir be vargo atsisės. Arba uždėkite jo ranką ant krėslo tardami: „Krėslas jūsų dešinėje“.

KUR TAS „ten“?..

Niekada nesakykite: „Kėdė ten“ arba „Ten, prie sienos, stovi dviratis“. Tokie pasakymai neregiumi nieko nereiškia.

Geriau sakykite taip: „Prieš jus stovi kėdė“ arba „Už dešimt metrų, kairėje pusėje, prie sienos stovi dviratis“.

Patarnaudami prie stalo, jūs padėsite aklajam sakydami: „Stiklinė priešais jus kiek kairėje“ arba „Peleninė šalia jūsų dešinės rankos“.

Jūs taip pat galite kiek pajudinti reikiamą daiktą, ir aklasis iš garso nustatys jo vietą ant stalo. Jei į ranką dedate stiklinę, pasakykite, kur paskui galės ją pastatyti: „Šalia jūsų kėdės, kairėje, stovi žemas staliukas“.

KUR MANO APSIAUSTAS

Aklajam įlipus į traukinį, įėjus į restoraną ar patekus į kokį žmonių sambūrį, dažniausiai prie jo prieinama ir paprašius leidimo padedama išsivaduoti nuo skrybėlės, apsiausto ir lagamino.

Ir šie tau, apsiaustas, skrybėlė ir lagaminas dingę! Juos rasti kartais ne taip paprasta, ypač jei ieškantysis dažnai net nežino, kokios spalvos yra ieškomi daiktai.

Geriau reikia leisti aklajam pačiam pasikabinti paltą. O jei norėtumėte jam padėti, nepamirškite pasakyti: „Jūsų apsiaustas kabo ant pirmo nuo durų kablio“ arba „Jūsų lagaminas padėtas ant lentynos virš jūsų“.

JOKIŲ TABU

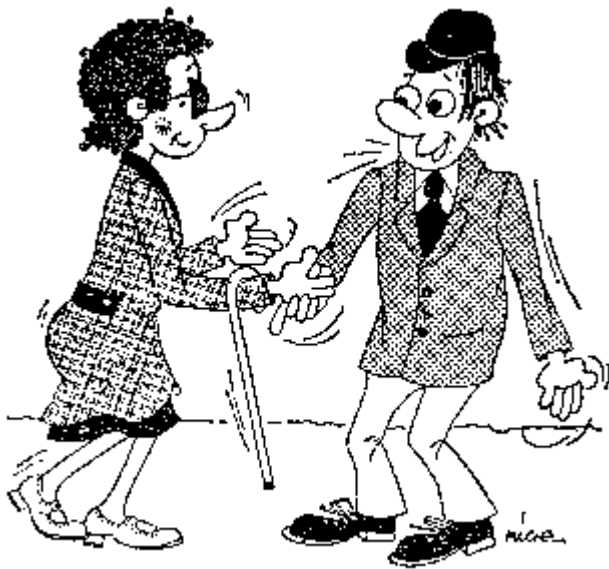
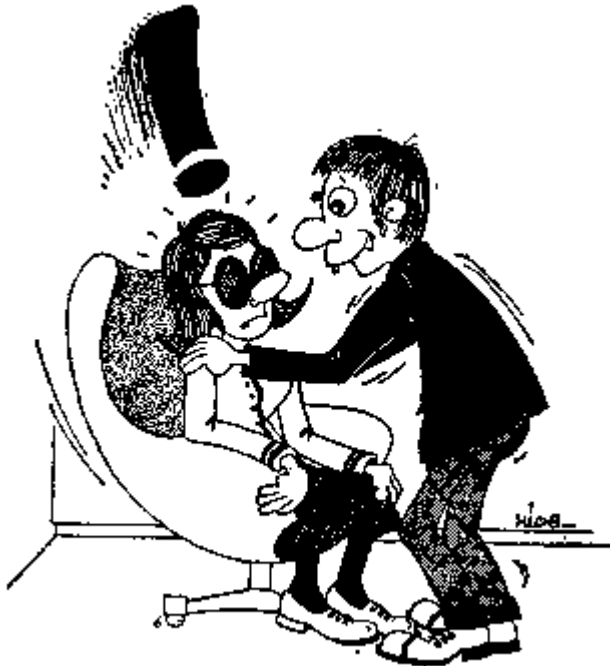
Dauguma žmonių, kalbėdami su neregium, nedrįsta išstarti žodžių „matyti, žiūrėti, aklas ar aklumas“. Jie mėgina apsieiti be jų išsisukinėdami: „Mano dėdė taip pat... é-é-é... šitoks pat“ arba „Mano senelė irgi buvo šitokia“.

O jeigu jau išsprūsta žodis „matyti“ ir jie susigriebia po laiko, iš pasimetimo nebežino nė ką daryti. Pradedą murmlenti kažką visiškai nesuprantamo arba nebežino kaip atsiprašyti: „O! atsiprašau... atleiskite man... aš apie tai nepagalvojau“.

Iš tikrųjų daugelis aklyjų patys mėgsta pasakoti apie visokiausius juokingus nesusipratimus iš savo gyvenimo. Neregiai taria ir suvokia žodį „aklasis“ kaip bet ką kitą. Jie sako: „Aš perskaičiau tą knygą“ (pavyzdžiui, Brailio raštu). „Aš pamačiau (palytėjau, apčiupinėjau) gražų daikčiuką“. „Taip, aš mačiau (girdėjau) tą pjesę“. Taigi be jokios baimės galite sakyti nematančiam žmogui: „Ar nenorėtumėt apžiūrėti šio daikto?“ Ir įdėkite į rankas. Nesvarbu, ar tai būtų butelis, drabužis ar dar kas nors. Ir kuo ramiausiai galite girdint nematančiam žmogui sakyti „aklasis“ ir „aklumas“, jei, žinoma, šitų žodžių prireikia. Tačiau neabejotinai blogu skoniu laikomi tokie klausimai: „Jūs aklas?.. Visiškai?.. Ir nieko nematote?.. Oi, kaip baisu! Toks ir gimėte? Dėl ligos? Tai po avarijos?“

Ir ypač nepamirškite, kad aklieji yra akli, bet toli gražu ne kurti ir kad tokios „pašnibždėtos“ pastabos: „Sakyčiau, kad tai baisiausia, kas begali būti pasaulyje“ arba „Jau geriau negyventi“, – greičiausiai bus jų išgirstos. Žinoma, niekas nedraudžia jums taip galvoti, tačiau žinokite, kad paprastai patys neregiai apie tai yra kitokios nuomonės.

JOKIŲ ŽAIDIMŲ IR MĪSLIŲ

Būna, kad gatvėje, traukinyje koks nors žmogus sustabdo neregį, tapšnoja jam per petį ir sako: „Laba diena! Kaip gyvenate?“ Arba dar blogiau: „Atspėkite, kas aš?“
Paprastai aklieji turi labai gerą girdimąją atmintį. Tačiau vargu, ar jie atpažino balsą iš dviejų, trijų žodžių, ypač tuo metu, kai yra sukoncentravę dėmesį į kitus pojūčius... Beje, tai kiek primena žaidimą su mažais vaikais: „Parodyk, kuri tavo mama?“
Jei jūs nesate nei neregio šeimos narys, nei artimas jo draugas, kurio balsas jam būtų gerai pažįstamas, tada paprasčiausiai pasisakykite: „Laba diena! Aš esu toks ir toks“. Jei jūs paskutinį kartą matėtės anksčiau nei vakar, arba jei akklasis gali neprisiminti jūsų vardo

(lengviau prisimenami veidai, o ne vardai), pridurkite: „Atsimenate, mes buvom susitikę ten ir ten“.

Su silpnaregiais ar aklais negalima sveikintis galvos linktelėjimu ar rankos mostu, kaip tai dažnai daroma su kitais pažįstamais. Taigi, galvos linktelėjimą turi pakeisti keli žodžiai: „Laba diena, pone X... Čia jūsų rajono įgaliotinis“. Žodžiu, reikėtų sveikintis taip, kad neregys žinotų esąs sveikinamas ir suprastų, kas su juo sveikinas.

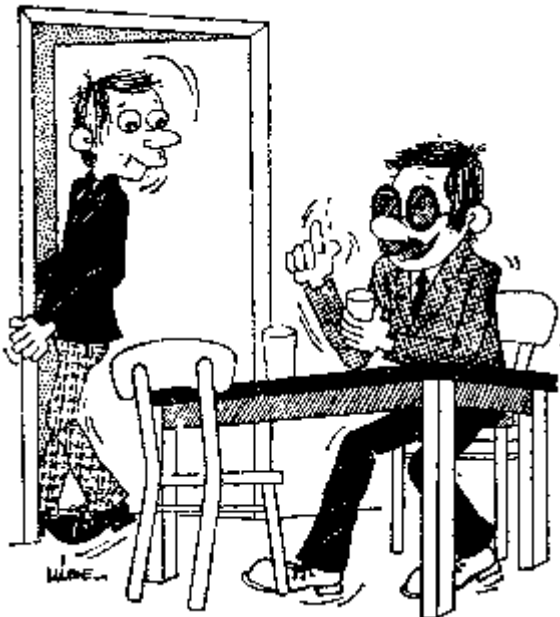
AKLIEJI NĖRA PAVOJINGI

Ne taip jau retai pasitaiko, kad aklasis, sėdėdamas su lydinčiu asmeniu, girdi tokius žodžius: „Ponia, gal ponas norėtų ko nors atsigerti?“ arba „Panele, ar ponas gali pasirašyti pats?“ – „...ar ponas nenorėtų atsisėsti?“

Taigi, vietoj tiesioginio kreipimosi, klausama aklojo palydovo. Ir vieną gražią dieną akląjį lydinčiai damai nieko kito neliks, kaip nusijuokti ir atsakyti: „Jūs puikiausiai galite jo paties paklausti, jis juk nepavojingas!“

Kreipiantis į ką nors įprasta pirmiausia susitikti akimis. Kai tokio kontakto nėra, tuomet kreipiamasi į palydovą. Tai suprantama, tačiau dėl to supratimo toks elgesys netampa mažiau klaidingas. Taip aklasis pasijunta lyg ir žemesnė būtybė. Jeigu norite jam ką nors paduoti ir jį pažįstate, pavadinkite vardu, o jei nepažįstate, palieskite jį. Jis supras, kad kreipiatės į jį. Pavyzdžiui, būnant kelių žmonių kompanijoje klausiate: „Pone X, ar nenorėtumėte cigaretės, gal paduoti taurę, sumuštinį?“ Nepamirškite išvardyti visų pasirinkimo galimybių, jei pasirinkti galima. Paskui tai, ko jis pageidavo, padėkite lengvai pasiekiamoje vietoje arba tiesiog įdėkite į ranką. Tačiau niekada nesiūlykite neregui taurės nuo pilno padėklo, kadangi imdamas vieną, gali apversti keletą, negalvodamas, jog padėklas apkrautas.

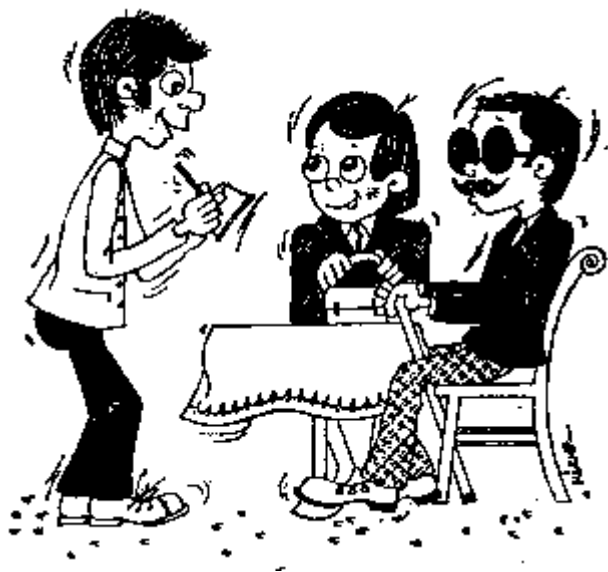
IŠĖJIMAS

Tikriausiai jums yra kada nors tekę kalbėti su jau išėjusiu iš kambario žmogumi. Tai ko gero jus prajuokino, o gal, atvirkščiai, šis nedėmesingumas įžeidė.

Atsitinka, kad ir neregys kalbasi su tuščia kėde. Jis tai, žinoma, greitai supranta, tačiau pasijunta, patikėkite, nelabai jaukiai. Geriau prieš išeidami ar netikėtai grįždami, jį perspėkite. Ir žinokite, kad akklasis laukia žodinės reakcijos. Kad ir kokia būtų maloni šypsena ar galvos linktelėjimas, jie nebylūs ir nieko akklajam nereiškia.

KADA IR KAIP PASAKOTI

Daugelis galvoja, kad aklojo draugijoje turi be perstojo kalbėti: „Antraip jis nežinos, kad aš dar ten“ arba „Jis vis tiek neturi ką veikti“.

Nors šis plepėjimas ir labai geranoriškas, gali nepakenčiamai erzinti. Kaip ir bet kokiame pokalbyje, ir čia turi būti tylos minučių. Beje, neregys įsitikinęs, kad jūs jo nepalikssite neperspėjęs.

Žinokite, nors akklasis ir nemato jį supančio pasaulio, bet kitais pojūčiais jį kur kas geriau pažįsta, negu galima pagalvoti. Iš aklojo klausimų suprasite, kokio jis norėtų pasakojimo – detalaus ar paviršutinio.

Ir, priešingai, labai naudinga pasakojant paminėti nepaprastus ar neįprastus daiktus ir reiškinius: „Šis eskalatorius sugedęs“, nors tąkart jis ir nereikalingas. Arba „Šios gatvės pabaigoje atidarė naują drabužių parduotuvę“. Tokios informacijos jam gali prireikti vėliau.

KAIP PADĖTI APSIPIRKTI

Jeigu jūs padedate regėjimo invalidui nueiti į parduotuvę ir po ją vaikščioti neturite laiko, priveskite neregį prie pardavėjos, ir ji jau žinos, kaip padėti savo nematančiam klientui. O jeigu laiko kiek surastumėte, nuveskite jį į reikiamą sekciją.

Jei neregys žino, ko jam reikia, jis ir pirks tik tą daiktą. O jeigu nori iš pradžių pasirinkti, paimkite keletą daiktų ir paduokite jam, kad galėtų gerai apčiuopinėti. Taip jis susidarys vaizdą apie daikto formą, dydį ir kokybę. Nupasakokite spalvą, raštą ir t.t. Nebijokite pasakyti, jeigu ta spalva jam visiškai netiks.

Jei mokėdamas pinigų neregys nepasako, kokią sumą jums duoda, jūs pats pasakykite: „Jūs man duokite 500 frankų“. Paprastai jis žino, tačiau suklysti visada galima, ir primindamas sumą išvengsite galimo keblaus aiškinimosi. O geriausia būtų, kad mokant ar keičiant pinigus skaičiuotumėte juos paties neregio rankoje: taip jam bus kur kas lengviau su jais susitvarkyti.

TUALETAS

Taip, ką darysi! Šis reikalas ir regėjimo invalidams yra toks pat būtinas. Jeigu neregio prašymas padėti nueiti į tualetą jus sutrikdė (pagalvokite – kodėl?), žinokite, kad prisiversti prašyti tokios pagalbos yra dar kebliau.

Jeigu esate tos pačios lyties kaip aklasis ir jei randatės kokiame nors visuomeniniame pastate, galite įeiti į tualetą kartu ar paprašyti pagalbos ten budinčio asmens. Jei yra įrengtas pisuaras, pasiūlykite neregiumi pasirinkti. Jei jis pasirinks ne kabiną, o pisuarą, nupasakokite, kur jis yra ir kaip atrodo.

Prieš įleisdami į tualetą kabiną, nepamirškite pažiūrėti, ar ten švaru ir parodykite, kur padėtas popierius ir kaip nuleidžiamas vanduo.

Jeigu turėtumėte laiko, palaukite už durų, parodykite jam kriauklę, muilą, rankšluostį arba džiovintuvą. Jei rankšluostis nešvarus, nevenkite pasakyti. Darykite viską taktiškai – taip, kaip norėtumėte, kad su jumis būtų elgiamasi.

Ir dar: uždarykite kabinos duris arba nueikite kelis žingsnius nuo pisuaro. „Čia gi savaime suprantama!“ – pasipiktinsite. Taip, suprantama, bet ne visada daroma.

Jei neregys kitos lyties, paprašykite, kad jam tualete padėtų tualetų tarnautojas ar kitas(a) klientas(ė). O jei nebus kam padėti, pasistenkite nesinervinti, būkite natūralūs ir veikite taip, kaip patarta anksčiau.

GARSINIS SKAITYMAS

Nors mūsų išradėjai dirba, stengdamiesi sukonstruoti skaitymo aparatus, dar ilgai teks laukti, kol tie aparatai bus tinkami naudoti ir ypač kol jie taps įkandami finansiškai. O dabar nors ir kiek Brailio raštu bei magnetinių įrašų skaitymas būtų populiarus, tai negali išspręsti visų aklojo problemų.

Nemaloniausia šios priklausomybės pusė yra asmeninių laiškų arba finansinių dokumentų skaitymas. Šiuo atveju būtinas taktas ir didžiausias diskretiškumas. Skaitykite lėtai ir aiškiai. Nepamirškite pažiūrėti, ar ant voko nėra kokios nors siuntėjo atžymos. Gal pastaroji nulems aklojo pasirinkimą paprašyti perskaityti laišką kieno nors kito.

Niekada neatplėškite voko be aiškiai išreikšto aklojo leidimo. Jei tai liečia finansinius reikalus ir jei iš voko šito nebuvo galima suprasti, prieš pradėdami skaityti, būtinai jam apie tai pasakykite. Jei tai asmeninio pobūdžio laiškas, pirmiausia perskaitykite siuntėjo pavardę, kad aklasis dar galėtų apsispręsti: duoti jį skaityti jums, ar paprašyti kito asmens. Niekada neskaitykite laiško tyliai sau po nosimi, paskui lakoniškai tarstelėdami: „Čia laiškas iš tokio ir tokio; jis rašo tai ir tai“ arba „Čia nieko nėra – tik reklama“, net nepasakydami, kas ten reklamuojama.

Niekada, jeigu jūsų neklausia, nekomentuokite korespondencijos turinio ir jokia būdu nereikškite savo nuomonės siuntėjo adresu. Ir ypač įsidėmėkite, kad jūsų paslauga – pakeisti aklo ar silpnaregio bičiulio akis.

TVARKA IR PUNKTUALUMAS

Tai du žodžiai, kurie šiandien nebėra taip vertinami ir kurie tiek daug reiškia regėjimo invalidams. Akklasis ar silpnaregis, norintis būti savarankiškas, turi laikytis taisyklės: kiekvienas daiktas privalo turėti pastovią vietą. Jeigu paėmėt ką, padėkite jį tą pačią vietą. Jei pamiršote kur, paklauskite paties neregio. Tai ypač svarbu tiems silpnaregiams ar akliams, kurie gyvena, keliauja ar dirba vieni.

Kreipkite dėmesį į kambarių ir spintų duris. Kambarių durys turi būti arba iki galo atidarytos, arba visiškai uždarytos. Spintų durys – visada uždarytos. Žiūrėkite, kad ten, kur neregys nuolat vaikšto, nesimėtytų kibirai, šepetėliai ar šiukšlių dėžės.

Eidami į pasimatymus, svečius, būkite punktualūs. Kai tenka nieko nematant ir neveikiant laukti, minutės virsta amžinybe, ir toks laukimas perauga į nervingumą ir bereikalingą įtampą.

VIETOJ PABAIGOS

Štai ir išsisėmė mūsų „mažųjų patarimų“ versmelė. Jeigu kitą kartą sutiksime vieną iš „aklųjų pasaulio“ ir pasijusite nors kiek ryžtingesnis ir mitresnis, mūsų tikslas – pasiektas.

O iš tikrųjų „aklųjų pasaulio“ nėra. Jie gyvena jūsų, mūsų pasaulyje. Su savo sugebėjimais ir savo galimybėmis, kurios, beje, dažniausiai yra kur kas didesnės negu manoma.

Paskutinis žodis... Kartais girdi: „Bandžiau kartą padėti neregiumi. Ir ką tu manai?... Jis mane atstūmė. Antrą kartą jau nesulauks“. Deja, šitai gali atsitikti. Aklieji, kaip ir visi žmonės, – su savo privalumais ir ydomis. Argi jums niekada nėra grubiai ar netaktiškai atsakęs regintis žmogus, nors jūs ir labai mandagiai buvote jį kreipęsis? Betgi dauguma regėjimo netekusių žmonių jūsų pagalbą priims ir įvertins su tokiu tauriu dėkingumu, kad jūs tikrai pamiršite tą nelemtą išimtį.

„Matyti gali tik širdimi. Tai, kas svarbiausia, nematoma akimis“. (A. de Sent-Egziuperi)